

FƏNN SİLLABUSU
(işçi tədris proqramı)

İxtisasın şifri və adı: 6003012 - Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Muzeydə turizm işi). (İşçi proqram. Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol№6)

Kodu:LPFS-B20

Tədris ili: 2025-2026

Semestr: VI (yaz)

Tədris yükü: Cəmi:150 Auditoriya yükü: 45 saat (30saat mühazirə, 15 saat seminar.)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: B/m. Nəsirli Vüsal İbrahim oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küç., 21

Məsləhət günləri və saati:III-V günlər saat 15⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı:vusalnasirli@gmail.com

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Ağayev R., Əmirxanov S., Əlizadə A., "Muzeyşünaslıq" - Mars-Print-Bakı -2002
2. Hüseynov İ., Əfəndiyeva N. - "Turizmin əsasları" – Bakı-2007,
3. Eyvazova Y., "Muzey ekspozisiyası" - Bakı -2018
4. Məmmədov A.M. "Muzey və etnoqrafiya" (Ali məktəb tələbələri üçün dərslik) Bakı-2008
5. Əsədova M.R. "Muzeyin müasir interpretasiyası" (dərslik) Bakı-2020
7. Abbasov N. "Mədəniyyət siyasəti və mədəni dəyərlər" Bakı-2009.
8. Alahverdiyeva A. "Muzeylər mənəvi zənginləşmənin əsas mərkəzi kimi" Bakı-1997
9. Bayramov A. "Heydər Əliyev və muzeylər" Bakı-1999
10. Əlizadə A. "Milli mədəniyyətdə tarixilik" Bakı-2000
11. Məmmədov E.Azərbaycanın Turizm Strategiyası: Gələcək Perspektivlər və İnkişaf Yolları -2021
12. Nəsimov İ. Azərbaycanın Regionlarında Turizmin İnkişafı və Regional Siyasə - 2021
13. Əliyeva L. Mədəni Turizm və Azərbaycanın Tarixi Abidələri" -2020

IV.Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "Muzey işinin əsasları" fənninin tədrisinə ehtiyac vardır.

V Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənninin tədrisi vasitəsi ilə tələbələr muzeydə turizm işinin inkişaf tendensiyaları ilə tanış olacaqlar.Eyni zamanda dünyada və ölkədə olan muzeylərin turizm üçün əhəmiyyəti öyrədilməlidir. Muzey turizmi həm də tələbələrdə muzeyşünaslıq elminə olan marağın artırılmasına kömək göstərəcəkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat. Cəmi 45 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Mühazirə	
1	Mövzu: Muzeydə turizm işi fəninin predmeti, məqsəd və vəzifələri Plan: 1. Muzeydə turizm işi fəninin predmeti 2. Muzeydə turizm işi fəninini məqsəd və vəzifələri Mənbə: [1,2,3,4]	2	
2	Mövzu: Turizm sahəsində muzeylərin rolu Plan: 1. Muzey turizmin inkişafına təsir edən amillər 2. Mədəniyyət sahəsində turizmin inkişaf istiqamətləri 3. Turizm sahəsində muzeylərin fəaliyyət planı 4. Turizm şirkətlərinin muzey üzrə iş metodları Mənbə: [1,2,3,7]	2	
3	Mövzu: Muzeylərdə ekskursiya işinin təşkili Plan: 1. Turizm sahəsində ekskursiya işinin təşkili 2. Ekskursiya işinin vətənpərvərlik tərbiyəsində rolu Mənbə: [1,3,4,8]	2	

4	Mövzu: Muzeylərdə ekskursiya işinin təlimati əsasları Plan: 1.Tədris ekskursiyaların təşkili 2.Ekuskursiyada təlimati işlər 3.Muzey bələdçilərinin vəzifə funksiyaları Mənbə: [1,2,3,9]	2	
5.	Mövzu: Açıq səma altında olan muzey və qoruqların turizmin inkişafında rolu Plan: 1.Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunun turizmin inkişafında rolu 2.Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksinin turizmin inkişafında rolu 3.Xınalıq Dövlət Tarix-Memarlıq Etnoqrafiya Qoruğunun turizmin inkişafında rolu Mənbə: [2,3,4]	2	
6.	Mövzu: Mədəni irs resursları və mədəni turizmin təşkili Plan: 1. Mədəni turizm təbii irs və mədəni irsin qarşılıqlı münasibətləri kimi 2. Mədəni irsin idarə olunması sahəsində məsul dövlət qurumları 3. Mədəni irs sahəsində mövcud olan Azərbaycan qanunvericiliyi 4. Mədəni irs mühafizəsində beynəlxalq təşkilatlar Mənbə: [1,2,3,4,7]	4	
7.	Mövzu: Qeyri-maddi mədəni irs və turizm fəaliyyəti Plan: 1.Qeyri- irsin səmərəli idarəedilməsi: abidələrin inkişafında mədəni turizmin rolu 2.Yeni memarlıq abidələri mədəni turizm destinasiyaları kimi 3.Tarixi yaddaşın və tarixi hekayələrin turizm məhsulu kimi təklifi 4.Dini abidələrin mədəni turizm məhsulu kimi inkişaf etdirilməsi Mənbə: [1,2,3,4,9]	2	
8.	Mövzu: Dünya üzrə mədəni turizm marşrutları Plan: 1.Fransa və İtaliya üzrə əsas mədəni turizm marşrutları 2.Türkiyə üzrə əsas mədəni turizm marşrutları 3.Çin üzrə əsas mədəni turizm marşrutları 4.Misir üzrə əsas mədəni turizm marşrutları Mənbə: [1,2,3,5]	4	
9.	Mövzu: Mədəni sərvətlərimizin turizm sahəsinə çevrilməsi Plan: 1.Muzey eksponatlarının turistlərə təqdimatı 2.Turizm mədəniyyətinin muzeylərdə formalaşdırılması 3. Məktəblilərin muzeylərə səfərlərin təşkil edilməsi Mənbə: [1,2,3,8]	2	
10.	Mövzu: Turizm obyektlərinə çevrilmiş muzey və abidələrin pasportlaşdırılması Plan: 1.Muzey və abidələrin qeydiyyatına alınması prosesi 2. Muzey eksponatlarından turistlərin istifadə qaydaları 3. Turizm obyektlərinin müasir texnologiyalar vasitəsi ilə təqdimatı Mənbə: [1,2,3,4]	2	
11.	Mövzu: Dünya muzeylərində turizmi cəlb edən mühüm xüsusiyyətlər Plan: 1. Muzeylərin turizm sahəsində fəaliyyətinin dünya təcrübəsi 2.Turizm sahəsində muzeylərə maliyyə yardımının ayrılması 3. Muzeylərdə turizmi cəlb edən mühüm xüsusiyyətlər Mənbə: [1,2,3,4]	2	
12.	Mövzu: Muzey turizmində elmi marif və mənəvi tərbiyə işinin təşkili Plan: 1.Muzey turizmində elmi marif işinin təşkili 2.Muzey turizmində mənəvi tərbiyə işinin təşkili 3.Muzeylərin turizm təşkilatları ilə əlaqələrinin qurulması Mənbə: [1,2,3,4]	2	

13.	Mövzu: Heydər Əliyev Muzeyləri turizmin inkişafında yeri və rolu Plan: 1. Heydər Əliyev Mərkəzlərinin turizmin inkişafında yeri 2. Heydər Əliyev Mərkəzlərinin görkəmli siyasi xadimin təbliğində rolu Mənbə: [1,2,3,4,9]	2	
	Cəmi:	30 saat	

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1.	Mövzu: Muzeydə turizm işi fəninin predmeti, məqsəd və vəzifələri. Turizm sahəsində muzeylərin rolu	2	
2.	Mövzu: Muzeylərdə ekskursiya işinin təşkili. Muzeylərdə ekskursiya işinin təlimatı əsasları	2	
3.	Mövzu: Açıq səma altında olan muzey və qoruqların turizmin inkişafında rolu. Mədəni irs resursları və mədəni turizmin təşkili	2	
4.	Mövzu: Qeyri-maddi mədəni irs və turizm fəaliyyəti. Dünya üzrə mədəni turizm marşrutları	2	
5.	Mövzu: Mədəni sərvətlərimizin turizm sahəsinə çevrilməsi. Turizm obyektlərinə çevrilmiş muzey və abidələrin pasportlaşdırılması	2	
6.	Mövzu: Dünya muzeylərində turizmi cəlb edən mühüm xüsusiyyətlər.	2	
7.	Muzey turizmində elmi marif və mədəni tərbiyə işinin təşkili	2	
8.	Mövzu: Heydər Əliyev Muzeyləri turizmin inkişafında yeri və rolu	1	
	Cəmi:	15 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Turizm sənayesinin əsasını təşkil edən və onu formalaşdıran qərar və təkliflər, strateji sənəd və proqramların hazırlanması mədəni irsin qorunması və məqsədyönlü istifadəsini güdən dövlət siyasəti ilə birmənalı olaraq əlaqəli şəkildə həyata keçirilir. Bu, turizm sənayesinin inkişafı üçün mədəni irs obyektlərinin bir resurs olaraq görülməsi, təhlil edilib turizm məhsuluna çevrilməsi prosesi barədə daha dərinləndirilməyə dəvət edir.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri

- Tarix-mədəniyyət təyinatlı qoruqların və digər mədəni irs obyektlərinin effektiv mədəni idarəetməsi ilə bağlı bilikləri mənimsəməlidir.
- Mədəni irs obyektlərinin turizm resurslarından səmərəli istifadəsini təmin edilməsi haqqında bilikləri mənimsəməlidir.
- Azərbaycanda mədəni turizmin inkişafının əsas istiqamətləri ilə bağlı bilikləri mənimsəməlidir
- Uğurlu mədəni turizm inkişaf modelləri (turizm məhsulları və turizm marşrutları) mənimsəməlidir.
- Mədəni irs nümunələrini kompleks şəkildə cəlb etmək və prioritet məqsədlər haqqında bilikləri mənimsəməlidir.
- Mədəni turizmin inkişafında qarşıya qoyulan məqsəd və hədəflərə çatmaq üçün Azərbaycanda artıq həyata keçirilmiş uğurlu layihələr haqqında ətraflı biliklər almalıdır.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Muzeydə turizm işi fəninin predmeti
2. Muzeydə turizm işi fəninini məqsəd və vəzifələri
3. Muzey turizmin inkişafına təsir edən amillər
4. Mədəniyyət sahəsində turizmin inkişaf istiqamətləri
5. Turizm sahəsində muzeylərin fəaliyyət planı
6. Turizm şirkətlərinin muzey üzrə iş metodları
7. Turizm sahəsində ekskursiya işinin təşkili
8. Ekskursiya işinin vətənpərvərlik tərbiyəsində rolu
9. Tədris ekskursiyalarının təşkili
10. Ekskursiyada təlimatı işlər

II Kollektiv sualları:

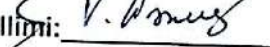
1. Muzey bələdçilərinin vəzifə funksiyaları
2. Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunun turizmin inkişafında rolu
3. Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksinin turizmin inkişafında rolu
4. Xınalıq Dövlət Tarix-Memarlıq Etnoqrafiya Qoruğunun turizmin inkişafında rolu
5. Mədəni turizm təbii irs və mədəni irsin qarşılıqlı münasibətləri kimi
6. Mədəni irsin idarə olunması sahəsində məsul dövlət qurumları
7. Mədəni irs sahəsində mövcud olan Azərbaycan qanunvericiliyi
8. Mədəni irs mühafizəsində beynəlxalq təşkilatlar
9. Qeyri- irsin səmərəli idarəedilməsi: abidələrin inkişafında mədəni turizmin rolu
10. Yeni memarlıq abidələri mədəni turizm destinasiyaları kimi

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları

1. Muzeydə turizm işi fəninin predmeti
2. Muzeydə turizm işi fəninini məqsəd və vəzifələri
3. Muzey turizmin inkişafına təsir edən amillər
4. Mədəniyyət sahəsində turizmin inkişaf istiqamətləri
5. Turizm sahəsində muzeylərin fəaliyyət planı
6. Turizm şirkətlərinin muzey üzrə iş metodları
7. Turizm sahəsində ekskursiya işinin təşkili
8. Ekskursiya işinin vətənpərvərlik tərbiyəsində rolu
9. Tədris ekskursiyaların təşkili
10. Ekskursiyada təlimati işlər
11. Muzey bələdçilərinin vəzifə funksiyaları
12. Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunun turizmin inkişafında rolu
13. Qala Arxeoloji-Etnoqrafik Muzey Kompleksinin turizmin inkişafında rolu
14. Xınalıq Dövlət Tarix-Memarlıq Etnoqrafiya Qoruğunun turizmin inkişafında rolu
15. Mədəni turizm təbii irs və mədəni irsin qarşılıqlı münasibətləri kimi
16. Mədəni irsin idarə olunması sahəsində məsul dövlət qurumları
17. Mədəni irs sahəsində mövcud olan Azərbaycan qanunvericiliyi
18. Mədəni irs mühafizəsində beynəlxalq təşkilatlar
19. Qeyri- irsin səmərəli idarəedilməsi: abidələrin inkişafında mədəni turizmin rolu
20. Yeni memarlıq abidələri mədəni turizm destinasiyaları kimi
21. Tarixi yaddaşın və tarixi hekayələrin turizm məhsulu kimi təklifi
22. Dini abidələrin mədəni turizm məhsulu kimi inkişaf etdirilməsi
23. Fransa və İtaliya üzrə əsas mədəni turizm marşrutları
24. Türkiyə üzrə əsas mədəni turizm marşrutları
25. Çin üzrə əsas mədəni turizm marşrutları
26. Misir üzrə əsas mədəni turizm marşrutları
27. Muzey eksponatlarının turistlərə təqdimatı
28. Turizm mədəniyyətinin muzeylərdə formalaşdırılması
29. Məktəblilərin muzeylərə səfərlərin təşkil edilməsi
30. Muzey və abidələrin qeydiyyatına alınması prosesi
31. Muzey eksponatlarından turistlərin istifadə qaydaları
32. Turizm obyektlərinin müasir texnologiyalar vasitəsi ilə təqdimatı
33. Muzeylərin turizm sahəsində fəaliyyətinin dünya təcrübəsi
34. Turizm sahəsində muzeylərə maliyyə yardımının ayrılması
35. Muzeylərdə turizmi cəlb edən mühüm xüsusiyyətlər
36. Muzey turizmində elmi marif işinin təşkili
37. Muzey turizmində mənəvi tərbiyə işinin təşkili
38. Muzeylərin turizm təşkilatları ilə əlaqələrinin qurulması
39. Heydər Əliyev Mərkəzlərinin turizmin inkişafında yeri
40. Heydər Əliyev Mərkəzlərinin görkəmli siyasi xadimin təbliğində rolu

S/f (Muzeydə turizm işi) fəninin sillabusu 6003012-“Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması” ixtisası təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib olunmuşdur.

Sillabus “Tarix və onun tədrisi metodikası” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (13 fevral 2026-cı il, protokol № 6).

Fənn müəllimi: b\m.V.İ.Nəsirli

Kafedra müdiri: dos. K.F.Mahmudov